

[Ingolf Knudsen.]

oplyses det, at vi omkring 1987, altså om 13 år, vil have ca. halvdelen af en årgang unge i gang med en videregående uddannelse. Det sætter det tidligere sagte i skarpere relief. Det kræver en debat, en seriøs, saglig og dybtborende debat om hele vort uddannelsessystem, hvor udgangspunktet må tages for starten af uddannelsesforløbet.

Vi bliver nødt til at finde dette helheds-syn frem. Vi kan ikke mere skille grunduddannelserne fra de videregående uddannelser. Vi kan ikke komme uden om en radikal omlægning af vort uddannelsessystem, hvilket vil sige bedre grunduddannelser, fleksible overgange til videregående uddannelser, mål- og indholdsanalyser, og så kommer vi ikke uden om at diskutere, hvorledes vi får gjort uddannelserne kortere. Men vigtigst af alt er måske en ændring af holdningerne til uddannelse, en holdningsændring, der går på lige værd: du er lige meget værd som menneske, uanset hvad din uddannelse er, det er ikke altafgørende at studere.

Nogle vil måske mene, at dette er uvæsentligt og ikke kommer dagens debat ved. Jeg er overbevist om, at dette er vort største problem. Derfor må vi skabe et uddannelsessystem, der gør det lige attraktivt at blive det ene og det andet. Vi må bearbejde holdningerne hos børnene, de unge, deres forældre og os selv. Det kan og må ikke accepteres, at den ene uddannelse i omdømme gøres finere end den anden, at åndens arbejde er finere end håndens. Her vil nogen sige: umuligt. Andre: ja men det er jo ikke tilfældet. Eller andre igen: bravo, det kræver så en omlægning af hele vort samfundssystem. Alle udsagn er lige forkerte.

Det, der kræves, er, at politikere og pædagoger på alle trin finder sammen i dette arbejde, at vi forstår at drage befolkningen med ind i problematikken: samfundet tilbyder dig en uddannelse, den kan i første omgang være af kortere eller længere varighed, men du har mulighed for uddannelse og efteruddannelse, og uanset resultatet værdsættes du for det, du er, nemlig et menneske på godt og ondt. Derfor ønsker centrumdemokraterne at behandle lovforslaget om uddannelsesstøtte ud fra synspunktet: konstant støtte til de unge og deres forældre så tidligt som muligt, så den økonomiske start

kan blive ens. Det ønsker vi i erkendelse af, at de indkomstmæssige og formuemæssige uligheder stadig består i vort samfund, og i erkendelse af, at selvstændighedsalderen rykker nedad med deraf følgende økonomiske krav og større fordringer.

Samtidig vil vi understrege, at når vi taler om uddannelsesstøtte, inddrager vi alle kategorier af uddannelsessøgende, elever, lærlinge, mellemuddannelser. Derfor vil vi i udvalget møde med et forslag, som også tilgodeser disse grupper.

Centrumdemokraterne ser gerne, at de første uddannelsesår efter grundskoleforløbet bliver stipendieår med lige mulighed for alle. Vi ser gerne en 9-årig enhedsskole med en 3-årig overbygning, som stiller den uddannelsessøgende økonomisk frit uanset retning og indhold. Og skulle der være økonomisk mulighed for at gøre det første og eventuelt andet videregående studieår frit, vil jeg også være med til det. Men derefter er vi enige i, at den støtte, man skal have, må ydes i form af lån. Vi vil ikke være med til at begrænse lånemulighederne efter forældrenes indtægt eller efter, om den studerende har indtægt ved siden af, ikke så længe studiet passes og studietermenerne overholdes. Dog er vi betænkelige ved en høj forrentning, men kan acceptere en forrentning, hvis den resterende studietid kun er maksimalt 3-4 år. Vi vil kræve garanti for, at de unge kan opnå deres lån i banker eller sparekasser, og vor forudsætning er, at beløbene har månedlige udbetalinger som al anden løn.

Samtidig vil vi have undersøgt, om der kan være adgang til fritagelse eller lempelse i tilbagebetalingsperioden, hvis uddannelsen ikke opfylder det ønskede mål, og her tænkes ikke på et eventuelt eksamensresultat. Vi vil ligeledes se på tanken om akademikerskat. Vi vil foreslå indført billig transport for studerende om ikke hel fritagelse. Men det væsentligste er stadig helhedssynspunktet.

I dagens kronik i Politiken skriver Jakob Lange:

„Oprettelse af nye mellemlange uddannelser er ganske givet en løsning på nogle af problemerne. Men hvilket indhold disse skal have, ved ingen vel rigtig. Hvilke behov især erhvervslivet har for folk med nye uddannelser, er dårligt kortlagt. Noget med